ناشری: „ادریسف، علییف وشریکلری“ تجارتخانه‌سی
قزان واوفا.

خلاصهٔ تاریخ عمومی

حارث فیضی چیستاپولی

بونچی قسم

قرون اولی تاریخی

برنچی جزء

ایکنچی طبعی

خاریطونف مطبعه‌سی
قزان.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань.

بسم الله الرحمن الرحيم

تاريخ انبيا اوقولور اعتقاد ايدلور. تاريخ خصوصى اوقولدقده يا تأسف ويا تفاخر كيترر. اما اصل تاريخ، تاريخ عموميدر. چونكه تاريخ عمومى قرون اولى اقوامندن بحث ايدوب ايسكيلك نه دن عبارت بولديغنى بلدرديكى كبى اقوام حاضره نڭ دخى نه طريق برله ترقى ايلديكلرندن بحث ايدوب مطالعه ايدوچى نڭ درجه سنى تعيين ايدر. تفاخرينى بترر، اقوام متمدنه كه محبت ايتدرر.

بزنڭ ارامزده باشقه ملتلرنڭ احوالينه واقف بولمادقلرى جهتله اوزلرينى گنه انسان عد ايدوب طر و چيلر كوب بولديغندن بو كبى آدملرگه ايسكلكنى بلدرمك، عصرداشلرمز بولغان قوملرنى طانتدرمق فكريله اشبو مختصر تاريخ عمومينى يازوب، يازلغان قدرليسنى جز جز نشر ايتدرمش ايدم.

بو دفعه برنچى جزئينڭ مطبوع نسخه لرى قالماديغندن همده مكتبلر ايچون هر طرفدن صورالوب طورديغندن مع الافتخار ايكنچى دفعه طبع ايتدرمگه ده موفق بولدق. حارث

مقدمه

فن تاریخ.- اوتکان زماننڭ بولغان انسانلرنڭ احوالندن یعنی نیچك معیشت قلدقلرندن بحث ایدوب انسانلرنڭ بو کونکی مدنیتنی نی طریق برله اکتساب ایله‌دکلرینی کورسته طورغان بر فندر.

فن تاریخ بر نیچه قسمگه بولنمشدر: انسانلرنڭ جمعیت حالنده یشامغه باشلادقلری زماندن بیرلی هر قوم وملتده بولوب اوتکان حاللردن عمومیتله بحث ایتکان تاریخکه تاریخ عمومی دیرلر.

اکر تاریخ برحکومت یاکه برقوم وملتنڭ احوالندن گنه بحث ایتسه تاریخ خصوصی دیرلر. روسیه تاریخی کبی. انبیا و پیغمبرلرنڭ احوال وخصوصاتندن بحث ایتکان تاریخکه ده تاریخ مقدس دیرلر. سیر انبیا وقصص انبیا تاریخ مقدسنڭ اقسامندندر.

کتب مقدسه‌دن اکلاشلدیغنه کوره الله تعالی حضرتلری اوزینڭ قدرتی برله موجود بولغان عالمنی خلق ایتدیکدن صوڭره حضرت آدم برله حضرت حوانی یاراتدی. یر یوزنده بولغان انسانلر کافه‌سی آدم علیه السلام برله حضرت حوانڭ ذریتیدر. آدم علیه السلام یاراتلغاندن نوح علیه السلام زماننده بولغان طوفان وقعه‌سینه قدر انسانلرنڭ احوالی حقنده الله تعالی طرفندن پیغمبرلرکه ایندرلکان کتابلردن باشقه معومات تاریخیه یوقدر. اول قدر معلومات دخی هر تاریخ اسلامنڭ ابتداسنده مندرج بولدیغندن بو کتابده انلردن بحث ایدلمدی.

طوفاندن صوڭره نوح علیه السلامنڭ خام، سام، یافث اسمنده اوچ اوغلندن باشقه‌ایر قالمادی. بوندن صوڭره‌غی انسانلر بونلرنڭ ذریتیدر. شونڭ ایچون نوح علیه السلامغه ایکنچی ابوالبشر دیلر. تاریخ بحث ایته باشلاغان زماندن بیرلی یر یوزنڭ تورلی قبیله‌دن وتورلی جنسدن انسانلر کوره‌در. بو جنسلرنڭ مشهورلری قفقاس، مغول، زنجی جنسلریدر. زنجیلر خام بالالری بولوب، مغوللر یافث نسلینه منسوبدرلر. قفقاس جنسندن معدود انسانلر آراسنده سام همده یافث بالالری بار بو حالده قفقاس جنسی ایکی فرقه بولوب یافث بالالرینه هندی

آوروپا فرقه‌سی یا که آریلر دیلر. ایکنچی فرقه‌سنه‌ده سامیلر دیلر. فن‌تاریخ بیکراك ققفاس جنسنه منسوب بولغان انسانلرنك حاللرن بیان ایته. (زنجی) ومغول جنسلرندن کوب بحث ایتمی چونکه تاریخ اثرلردن آلنوب یازلا، ققفاس جنسندن صاناالغان انسانلر ایسکیدن برلی جمعیت وحکومت حالنده عمر ایتکانلر شول سببلی فن‌تاریخ ایچون فائده‌لی اثرلر قالدرغانلر. باشقه جنسلر بدویت یا که وحشت حالنده یشادقلری ایچون انلردن آثار قالماغان.

تاریخنك ماخذی بولغان اثرلر اوچ نوعدر: آثار منقوله، آثار مضبوطه، آثار عتیقه. آغزدن آغزغه قولاقدن قولاقغه سویلانوب ایشدلوب کیلکان حکایه وخبرلرکه، تاریخی وقعه‌لرنی بیان ایتکان، بیتلرکه، آثار منقوله دیلر. غزته وکتاب، رساله وتقویم کبی وقوعات تاریخیه‌نك زمان وقوعنده برکشی طرفندن یازیلوب زمانمزغه قدر صاقلانغان اثرلرگه آثار مضبوطه دیلر. ایسکیدن قالغان بنالر هیکل وآقچه کبی نرسه‌لرگه‌ده آثار عتیقه دیلر. ققفاس جنسندن بولغان انسانلر حکومت حالنده یشاب مدنیتده آلغه کیتمشلر دیدك بوحالده حکومت ومدنیتنك نیدن عبارت بولدیغنی بلمك لازمدر.

انسانلرك بر اداره تحتنه جیولوب یشامقلرینه حکومت دیلر. اکر حکومت بر ذاتنك قوت ونفوذینه تابع بولسه اول حکومتکه مستقل حکومت (Монархія) دیلر. اکر حکومت صایلانوب قویلغان برکشی برله اداره قلنسه اول حکومتکه (حکومت جمهوریه Республика) دیلر.

مدنیت. — انسانلرنك رفاه وسعادت حالنه خدمت ایته طورغان دین ومذهب، علم، ومعرفت، هنر وصنعت، تجارت وزراعت، مکتب وملاحت هم قوهٔ عسکریه کبی اشلرنك صورت منتظمه‌ده جریاندن عبارتدر. روسچه Образованіе Цивилизація Культура دیوب ایته‌لر

مدنیت انسانیه طاش دوری، باقر دوری، تیمور دورلری اسمنده اوچ دورگه آیرلادر. اوّلده انسانلرنك قوراللری طاشدن عبارت ایمش شول دورگه طاش دوری دیرلر. صوکره‌ق باقردن قورال یاصی باشلاغانلر بو دورگه‌ده باقر دوری دیرلر دها صوکره‌لری تیمور طابلوب تیموردن آلت وادوات یاصی

باشلاغانلر بو دورگه‌ده تیمور دوری دیرلر.

تاریخنک یاردمچیلری ومبدأ تاریخ. — فن تاریخ ایچون برنیچه یاردمچی فنلر بار بونلر آراسنده اینک مهمی جغرافیا ایله (کالیندار) تقویمدر. جغرافیا علمی تاریخده مذکور انسانلرنک بولندقلری یرنک طبیعت واقلیمندن خبر بیره. هرقوم وملتنک طبیعت واخلاقینه معیشت ومشغولیتنه بولندقلری یرنک تأثیری کوبدر. تقویم دخی وقوعات تاریخیه‌نک قای زمانلرده بولغانون بلدره‌در.

علم تاریخ علماسی وقوعاتنک قای زمانده قای وقتده بولغانون بلدرمک ایچون تاریخده مذکور زور واقعه‌لرنک برسنی مبدا تأریخ اعتبار ایتکانلر. هر ملتنک اوزینه بر مبدأ تاریخی بار. مثلا خرستیانلر عیسی علیه السلام دنیاغه کیلکان یلنی مبدأ تاریخ یاصاغانلر. مسلمانلر ایچون مبدأ تاریخ پیغبرمز علیه الصلوة والسلامنک مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌گه هجرت ایتکان یلیدر. یهودیلر قاشنده مبدأ تاریخ خلقت عالمدر. خلقت عالمدن بیرلی نیچه سنه اوتکانی یقینا معلوم توگل بو خصوصده بین العلما اختلاف بار. یهودیلر توراتده مذکور پیغمبرلرنک عمرلرینی جمع ایدوب خلقت تاریخنی چغارالر بونلردن باشقه فن آثار عتیقه Археологія، فن السنه Филологія تعریف الامم Этнографія یعنی (اقوام مختلفه‌نک تشکلات داخلیه‌سنی، اخلاق وعادتنی بلدره تورغان علم)، فن مسکوکات Нумизматика، علم الانساب Генеалогія دخی فن تاریخنک یاردمچیلریدر.

فن آثار عتیقه. — اوتکان زمانده بولغان قوملرنک هنر وصنعتلرینی، علم ومعرفتلرنی وصورت معیشتلرینی الحاصل مدنیتلرینک درجه‌سنی بلدره.

فن السنه. — انسانلرنک لسان جهتندن قایسی جنس وقایسی فرقه‌دن بولغانلقلرینی بلدره مثلا قفقاس جنسندن بولوب تاریخده کوره‌جک انسانلردن. مصریلر، کلدانیلر، عبرانیلر (یهودیلر)، عربلر، فنیکه‌لیلر لسانلرنده بولغان مناسبتکه نظراً سام نسلندن صانالادر. هندیلر، ایرانیلر یونانیلر، رومالیلر، ترکلر، تاتارلر، آوروپالیلر، یافث نسلندن صانالادر.

فن تعریف الامم . ــ انسانلرنڭ اخلاق وعادتلری جهتلرندن همده سویا کلری‌نڭ مشابهتی‌جهتندن‌قایسیلرینڭ‌بر برلرینه‌یقین‌بولغانلرینی‌بلدره‌در .

فن مسکوکات . ــ اوتکان زمانده بولغان انسانلرنڭ آقچه‌لرینه قاراب بایلقلرینڭ درجه‌سنی همده قایسی یللرده حکمدارلری کم بولغاننی بلدره .

علم الانساب . ــ انسانلری نسل وقبیله‌لرگه تفریق ایده .

تاریخ نڭ اقسامی وفائده‌سی .

ــ علم تاریخ زمان اعتباریله اوچکه بولنه : قرون اولی ، قرون‌وسطی‌، قرون جدیده . قرون‌قرنلر دیمك قرن یا که عصر دیوب یوزسنه‌لك مدتکه ایته‌لر . اسکی زمانده بولغان‌ملت وحکومتلردن تاریخچه معلوم بولغانلرنڭ مشهورلری بنی اسرائیل ، فنیکه ، بابل ، آثوریه ، مصر وایران ، یونان وروما حکومتلریدر . روما حکومتی دخی غربی روما ایمپراطورلغی ، شرقی روما ایمپراطورلغی اسمنده ایکیگه آیرلا خلقت عالمدن غربی روما ایمپراطورلغینڭ انقراضنه قدر یعنی میلاد عیسی علیه السلام‌نڭ دورت یوز یتمش آلتی نچی سنه سنه قدر بولغان زمانغه قرون اولی ، غربی روما ایمپراطورلغنڭ انقراضندن شرقی روما ایمپراطورلغنڭ انقراضنه یعنی ۱۴۵۳ نچی یلغه قدر بولغان زمانغه قرون وسطی ، آندن زمانمزغه قدر بولغان مدتکه‌ده قرون جدیده‌دیرلر . امـا بعضی مؤرخلر قرون جدیده ابتداسنی آمریقا قطعه‌سی کشف قلنغان ۱۴۹۲ نچی یلدن اعتبار ایده‌لر .

تاریخ غایت فائده‌لی برفندر . تاریخقه کوڭل قویوب عبرت‌کوزی‌برله قاراب اوقوغان کشی کم بولسه بولسون اوزینه مناسب برصورتده استفاده ایدر ، عبرت آلور . تاریخنڭ ایڭ برنچی فائده‌سی خلق توزتمکدر . چونکه تاریخ کورکام خلقلی ، انسانیت صاحبی آدملرنڭ افعال‌وحرکتنی‌تقدیر وتحسین ایدر . نچار خلقلی یاوز آدملرنی تقبیح ایدر . تاریخدن ایڭ کوب حکومت مأمورلری استفاده ایدر . چونکه تاریخ اوتکان زمانده بولغان حکومتلرنڭ‌نه یولده اداره قلندقلری وقتده ترقی ایدوب نـه سببله منقرض بـولندقلرینی

کورستر .بناًعلیه حاضرگی مأمورلرنڭ ده حکومتنڭ انقراضنه سبب بولغان اشلردن صاقلانوب حکومتنڭ ترقی سنه یاردم ایتکان خصوصلرده اجتهاد ایتمه کلرینه سبب بولور .

قرون اولی

ازمنهٔ قدیمه ده آسیا قطعه سنده بولغان ملتلرنڭ احوالی

قرون اولی تاریخینڭ بحث ایلادکی ملت واقوامدن بنی اسرائیل ایله فنیکه لیلر آسیا قطعه سنڭ عرب طرفنده بحر سفید ساحلنده اوطورمشلر ایدی. آنلرنڭ شرق طرفنده دجله وفرات نهرلری بویلرنده آثور هم بابل حکومتلری بار ایدی . بونلرنڭ شرق طرفنده دخی ایرانیلر . هندیلر حاضرگی جغرافیا خریطه لرنده کورلگان یرلرنده ساکن ایدیلر .

بنی اسرائیل . — بحر سفیدنڭ شرق ساحلنده، لبنان طاغلری ایله بحر سفید آراسنده بولغان یرلر ارض کنعان دیه مشهور بولوب بونڭ نصف شمالیسنه ارض فلسطین دیرلر . بو اولکه ده بحر لوط اسمنده بر زور کول برله بو کولگه آغا طورغان آردین یاخود (وادی الشریعه) نامنده بر نهر بار . ارض فلسطین ازمنهٔ قدیمه ده غایت منبت و محصولدار بر قطعه ایدی. هر طرفی کورکام آغاچلر، قویی اولانلر ایله مستور ایدی. یوز وم (ویناغراد) باقچه لری کوب ایدی. بو یرلر الله تعالی طرفندن ابراهیم علیه السلام ذریتنه وعد قلنغان ایدی. شونڭ ایچون علم تاریخده ارض موعود هم ارض مقدس دیب ذکر ایدله در. بنی اسرائیل ابراهیم علیه السلام ذریتندن یعقوب علیه السلامنڭ بالالریدر. یعقوب علیه السلامنڭ لقبی اسرائیل بولدیغندن بالالرینه بنی اسرائیل دینلدی بنی اسرائیل یوسف علیه السلام وقعه سندن؛ صوڭره ایکی یوز اون سنه قدر مصرده قالدیلر یوسف علیه السلام زماننده مصرده هیکسوسلر (عربلردن بر طائفه) حکومت ایتمکده ایدی. هیکسوسلر بنی اسرائیل برله بر نسلدن بولدقلری ایچون بنی اسرائیلغه حرمت ورعایت ایدرلر ایدی . صوڭره لری مصر حکومتنی قبطیلر ضبط ایتدی. هیکسوسلرنی مصردن طرد ایتدیلر . بو وقتلرده بنی اسرائیل مصرده قالسه ده قبطیلر بونلرغه ده دشمان کوزی برله قاراب جبر وظلم ایتمکه باشلادیلر . بنی

اسرائیل قبطیلر قول آستنده اسیر بولوب موسی علیه السلام زمانینه قدر هر تورلی جبر وظلملرغه دوچار بولدیلر .

بنی اسرائیل یعقوب علیه السلام نڭ اون ایکی اوغلینڭ بالالری بولغانلقدن اون ایکی سبطقه تقسیم اولنمشلر ایدی. هر بر سبط یعقوب علیه السلام اوغلری نڭ اسمی بر له تسمیه قلنمش ایدی . لاوی سبطی، یهودی سبطی کبی موسی علیه السلام لاوی سبطندن عمران اسملی بر کشینڭ اوغلیدر . فرعون یعنی مصر حمداری سر ایندە تربیه قلنوب او سگاچ الله تعالی طرفندن رسالت بیرلدی بنی اسرائیل نی مصردن چیغاروب ارض مقدسکه آلوب باروغه مأمور بولدی. اوزینه تورات شریف نازل بولدی. فرعون اوّل امرده بنی اسرائیلنی مصردن چیغاروغه رخصت بیرمەسەدە موسی علیه السلامنڭ معجزه‌سندن بولغان نیل صوینڭ قان بولووی، وباعتلی، چکرتکه هم ده ضررلی حشرات نڭ ظهوری ، هر کمنڭ الوغ بالاسینڭ وفاتی وامثالندن عبارت بولغان مشهو قایغولر بولا باشلاغاچ بنی اسرائیل نڭ مصردن چغووینه راضی بولغان ایدی. بنی اسرائیل مصردن چقغاندن صوڭ فرعون اوکونچکه دوشوب عسکر بر له آرتلرندن چقدی بحراحمر ساحلنده آرقەلریندن یتسەده الله تعالی نڭ قدرتی ایله دڭز آچلوب بنی اسرائیل آسیا جهتنه چقدی. فرعون شول یرده عسکری بر له غرق بولدی . شول وجهله بنی اسرائیل فرعونلرنڭ ظلمندن قوتلسەلرده موسی علیه السلام نڭ تبلیغ وتعلیم ایلدیکی اوامر شرعیه گه اطاعت ایلمدیکلرندن ارض مقدسکه کره آلمینچه تیه صحراسنده سینا هم فاران چوللرنده قرق یل قدر قالدیلر . بنی اسرائیل بو صحراده وقتده الله تعالی طرفندن قدرت حلواسی ایندرله ایدی . ارض مقدسکه کرمك ایچون عمالیقه قومی ایله محاربه ایتمك لازم ایدی. بنی اسرائیل مصرده اسارت حالنده یشادقلرندن قورقاق ایدیلر . محاربه گه جسارت ایتمدیلر نهایت مصرده طوغوب هجرت ایتکانلردن یوشع علیه السلام ایله کالبدن باشقه کمسه قالمادی هرقایسی وفات بولوب آنلر یرینه شجاعت وجسارت صاحبی آدملر یتشدی بنی اسرائیل شوندن صوڭ غنه ارض مقدسکه کرمکه موفق بولدی .

موسى عليه السلام زماننده بنى اسرائيل بحر لوطنك جنوبنده‌سا كن اقوام ايله محاربه ايدوب وادى الشريعه نهرى بويلرينه قدر بارديلر . بويرده موسى عليه السلام وفات بولدى آنك يرينه يوشع عليه السلام مأمور بولدى (ق ه ٢٢٠٧) حضرت يوشع ارض مقدسنى فتح ايدوب اون بر سبطقه تقسيم ايلدى . لاوى سبطى صنف روحانيدن صانالديغى ايچون آنلرغه يربيرلمدى . حاصلاتنك عشرى آنلرغه بيرلور ايدى .

بنى اسرائل مصرده وقتده بدويت حالنده حيوان آصراب تركلك قيلالر ايدى ارض مقدسكه كرگاندن صوك حيوان تربيه‌سنى طاشلاب زراعت بر له تركلك قيلوب شهرلر بنا ايتمگه باشلاديلر . هر بر سبط اوزينه مخصوص بر شيخ يعنى بر رئيس ايله اداره قلنور ايدى . امور شرعيه ودينيه لاوى سبطنه منسوب علماقولنده ايدى .

بنى اسرائيل بويله‌چه اون ايكى سبطقه بولنسه‌ده ارالرنده اتفاق واتحاد بار ايدى . جمله‌سى ايچون رئيس روحانى بر بولوب (شيلو ــ زيتون) قصبه‌سى مركز اتحاد قلنغان ايدى . بيرام كونلرنده مذكور شهرگه جينالوب عبادت ايله‌لر ، قربان كيسه‌لر ايدى . خارجدن بر دشمان ظهورنده جمله‌سى بردن بر حاكمنك اداره‌سنه كروب مملكتلرينى دشماندن صاقليلر ايدى . شونك ايچون بو دوركه حكام دورى ديرلر بو دور موسى عليه السلامنك وفاتندن اعتباراً ٤٩٣ سنه‌لك زماندن عبارت بولوب اون دورت حاكمنك حكم ايتكانى تاريخچه معلومدر . بو حاكملرنك اوّلگيسى يوشع عليه السلام آخرغسى اشموئيل عليه السلامدر .

اشموئيل عليه السلام زماننده بنى اسرائيل ايچنده بر آز طنچسزلق كورنمگه باشلادى . بر حكمدراغه احتياج كورلدى . شونك ايچون اشموئيل عليه السلام (سائول يعنى طالوتنى) ملك صايلادى . بونك بله بنى اسرائيل تاريخنده ملوك دورى باشلاندى .

سائولدن صوك حضرت داودعليه السلام حكمدار بولدى . حضرت داودقه زبور شريف نازل بولوب پادشاه هم پيغمبر بولدى . بونك زماننده قدس شريف فتح ايدلوب بنى اسرائيل ايچون مذكور شهر مركز عمومى بولدى . داود عليه

السلام دن صوڭ اوغلی سلیمان علیه السلام قالدی. بو دخی پیغمبر هم پادشاه بولدی. حضرت داود وسلیمان علیهما السلام زمانلری بنی اسرائیل نڭ ایڭ بختلی وقتلری یدر.

یهودیه واسرائیله حکومتلری.— سلیمان علیه السلام دن صوڭ بنی اسرائیل ایکیگه آیرلدی: یهودا وبنیامن سبطلری سلیمان علیه السلام نڭ اوغلی رخبعامنی پادشاه طاندیلر. قالغان اون سبط افرائم سبطندن یوربغامنی پادشاه صاناديلر. برنچیسنه یهودی دولتی ایکنچیسنه اسرائیل دولتی دینلدی (ق ه ۱۵۹۸) دولت یهودیه نڭ پایتختی قدس شریف ایدی. دولت اسرائیلیه نڭ مرکزی نابلس شهری ایدی. صوڭره سامریه شهری بولدی. بو وجهله بنی اسرائیل حکومتجه ضعیفلاندکلری کبی دین جهتنچه ده طریق حقدن آیرلدیلر. پوتبرستلکگه میل ایتدیلر. بو وقتلرده الله تعالی طرفندن پیغمبرلر یبرلسه ده بنی اسرائیل آنلرنڭ وعظ ونصیحتلرینی قبول ایتمدیلر (الیاس، الیسع ارمیا علیهم السلام شول وقتلرده بنی اسرائیل گه مبعوث بولغانلر ایدی).

نهایت جناب حق آنلرغه چیت قوملرنی مسلط قلدی. اسرائیلیه حکومتی آثوریه حکمداری سالمانسارغه مغلوب بولوب محو ومنقرض بولدی. یهودیه حکومتی اوزرینه دخی بابل حکومتی بختنصر هجوم ایدوب قدس شریفنی خراب ایتدی (میلاعیسی علیه السلام دن ۵۸۷ سنه مقدم) اهالیسی اسیر بولوب یتمش سنه قدر بابلده قالدی بو وقعه تاریخده بابل اسارتی دیه مشهوردر. میلادعیسی علیه السلامدن ۵۱۷ یل مقدم ایران حکمداری کی خسرو کلدانیلر برله محاربه ایدوب بابل شهرینی ضبط ایتکاچ بابلده اسیر بولغان یهودیلرنی اسارتدن قوتقاردی. قدس شریفکه قایتورغه رخصت بیردی. بوندن صوڭره بنی اسرائل قدس شریفده جینالوب یتمش سنه دن بیرلی خراب بولوب طورغان بیت المقدسنی بناقیلدیلر. بخت نصر قدسنی خراب ایتکانده تورات شریف ضائع بولغان ایدی. شول وقتلرده بنی اسرائیل آراسنده ظهور ایتکان حضرت عزیر تورات شریفنی کوکلندن اوقودی. سائر علمادخی یازوب آلدیلر. اسارتدن قوتلغاندن صوڭ بنی اسرائیل حکومتی آلتی عصر قدر دوام ایتسه ده استقلال تامه که مالك بولا آلمادیلر. میلاد عیسی علیه السلامدن اوچ عصر مقدم ماکیدونیه حکمداری اسکندر کبیر ضبط ایتکان ایدی. آندن صوڭ مصرده حکومت ایتکان

بطلمیوس دولتنه، همده اناطولیه حکومت ایتکان سلفکیان دولتنه تابع بولوب طوردقدن صوڭره، روما ایمپراطورلغی اداره‌سنده قالدیلر.

بابل اسارتندن صوڭره عزیر علیه السلام سایه‌سنده یهودی و بنیامن سبطلرندن پوتپرسلك ازاله قلنوب حق دینگه عودت ایتکان بولسه‌لرده سلفکیان حکمدارلرندن (انتیوخس اپیفان) زماننده یهودیلرنڭ کافه‌سی پوتپرستلکگه اجبار قیلندی قبول ایتمگانلری اعدام ایدلدی، ختان منع قلندی، لحم خنزید آشامق مجبور قلندی، تورات نسخه‌لری جیلوب یاندرلدی. بو وجهله یهودیلر قولنده اصل تورات شریف نسخه‌سی قالمادی بوندن صوڭ یهودیلرغه زکریا و یحیی علیهما السلام مبعوث بولسه‌لرده آنلرنڭده وعظ و نصیحتی تأثیر ایتمدی، ضلالتده قالدیلر. روما حکمدارلرندن (نه‌رون) زماننده یهودیلرنڭ رئیسی انتیپاتر روما حکومتندن باش طارتقان ایدی. شونڭ ایچون روما قوماندانلرندن تیتوس عسکر برله کیلوب قدس شریفنی خراب ایتدی. بیت المقدسنی یاندردی. یهودیلرنی هر طرفقه طارالمغه مجبور ایلدی. بوندن صوڭ یهودیلر حکومت تشکیل ایده آلمادیلر.

تیتوس برله بولغان محاربه‌لرده بر میلیون اوچ یوز مڭ یهودی تلف بولغان ایدی. آندن صوڭ دخی روما مملکتی داخلنده قالغان یهودیلر آراسنده حکومتدن باش طارتو علامتلری کورنمگه باشلادیغندن مصرده، قبریس اطه‌سنده بولغان یهودیلر حقنده قتل عام اجرا قلندی (پاغروم یاصادیلر) مصرده ایکی یوز مڭ، قبریسده ایکی یوز ایللی مڭ یهودی قتل ایدلدی روما گینیراللرندن (ژولیوس سوروس) بیك کوب عسکر برله قدس شریف جوارنده بولغان یهودیلر اوزرینه هجوم ایدوب بش یوز سکسان مڭ نفوس قتل ایتدردی. یهودی شهرلرنده هیچ بر یهودی قالدرمادی قتل عامدن قالغانلرنی طرد ایلدی. (ق هـ ٤٧٦)

یهودیلر موندن صوڭره پیغمبر کیلوب اوزلرینی سفالت و پریشانلقدن قوتقاره‌جغنه اعتقاد ایده‌لر ایدی. اول پیغمبر عیسی علیه السلام بولوب یهودیلرنی حق دینگه دعوت ایتکان بولسه‌ده آنی قبول ایتمه‌دیلر. دین عیسوینی روما پادشاهلری قبول ایتکاچ یهودیلرگه ظلم آرتدرلدی هر یرده منفور بر ملت بولوب قالدیلر.

فنیکه‌لیلر - ارض مقدسنك شمالنده لبنان طاغلری ایله بحر سفید آراسنده بولغان یرلرگه (حاضرکی بیروت جوارنده بولغان یرلرگه) فنیکه دیلر فنیکه‌نك سواحلنده مهم لیمانلری بار ایدی. طاغلری کیمه‌یاصارلق اورمانلر ایله مستور ایدی فنیکه سکنه‌سی ازمنه قدیمه‌ده ارض کنعانك کافه‌سنه مالك بولسالرده بنی اسرائیل مصردن چغوب ارض مقدسکه اورناشدقلرندن فنیکه‌لیلر لبنان طاغلری ایله بحر سفید آراسنده بولغان طار یرکه قصلوب قالغانلر ایدی. بو یرلر هرنه قدر منبت ومزووع بولسه‌ده آز بولدیغندن محصولات زراعیه‌سی خلقینه یتشه‌چك قدر توکل ایدی. لبنان طاغلرینك شرق طرفی قوملق صحرالردن عبارت بولوب اول جوارده بولغان محصولدار یرلرنی قوتلی قوملر ضبط ایلدکلرندن فنیکه‌لیلر ایچون معیشتلرینی تأمین ایتمك خصوصنده کیمه‌چیلکدن باشقه چاره یوق ایدی. بو جهتله فنیکه‌لیلر کیمه‌چیلکه باشلاب تجارت بحریه‌ده خیلی ترقی ایتدیلر. بونلر تجارتکه قورصانلق یعنی دگز اوغریلغی برله باشلادیلر. بحر سفید سواحلنده هم آطه‌لرنده بولغان انسانلر اوزرینه هجوم ایته‌لر، اسیر توشکانلرین باشقه قوملرکه ایلتوب صاتالر ایدی. صوڭره‌لری بو وحشی عادتلرینی طاشلاب صاتو، آلو برله ترکلك قیلا باشلادیلر. اوزلرنده بولغان نرسه‌لرنی باشقه قوملرکه ایلتوب، اوزلرنده بولغان نرسه‌لرگه آلماشدروب قایتالر ایدی.

فنیکه‌لیلر ایڭ اوّل قبریس آطه‌سنی ضبط ایدوب آندن بیك کوب باقر طابدیلر بوندن صوڭره آقرن آقون بحر سفیدنك سواحلنده بولسون آطه‌لرنده بولسون مهم موقعلرنی ضبط ایدوب مستملکات تشکیل ایتدیلر. اسپانیاغه قدر باردیلر. بوندن بیك کوب کمش طابدیلر. فنیکه‌نك جسور کیمه‌چیلری بحر سفید برله‌گنه قناعتلنمادیلر سپته بوغازندن اوتوب بریتانیا آطه‌لرینه، بالطیق دگزینه قدر بارالر ایدی. بریتانیادن قالای یعنی آق قورغاش، پروسیه‌نك بالطیق دگزی سواحلندن کهربار کیتره‌لر ایدی. ازمنه قدیمه‌ده کهربار آلتوندن ده قیمتلیراك ایدی.

مصر فرعونلرندن نخاو خدمتنده بولغان فنیکه کیمه‌چیلرنك آفریقا قطعه‌سی‌نی ایلانوب قایتقانلرین تاریخده ذکر ایتله‌در سویش کورفزندن چغوب کیتکاندن

اوچ سنه صوکره سپته بوغازندن اوتوب مصرغه قایتقانلر ایمش.

فنیکه کیمه‌چیلری باشقه قوملرنڭ سپته بوغازندن اوتوب بحر محیط اطلاسیده سیاحت ایتمکلرینی تله‌میلر ایدی بحر محیطده دهشتلی، قورقنچلی حاللر بولدیغنی سویلاب قورقته‌لر ایدی. شول خصوصده قورقنچلی حکایه‌لر ترتیب ایتمشلر ایدی.

فنیکه‌لیلرنڭ دڭزدن باشقه یرلرده‌ده تجارتلری بار ایدی فنیکه کاروانلری کاشغارغه، ارمنستانغه، قفقازیه‌غه عربستانغه کیدوب کیله‌لر ایدی.

فنیکه‌لیلر صنایعده هم خیلی ترقی ایتمشلر ایدی. معادندن، فیل دیشندن هم آغاچدن تورلی نرسه‌لر اعمال ایده‌لر ایدی. یفك منسوجاتلریده بار ایدی. فنیکه‌لیلر تجارتده، صناعتده ترقی ایتدکلری کبی بعضی نرسه‌لرده ایجاد قلدیلر قرمز بویاسی (روسچه Пурпуръ دیرلر) پیالا، رقم، فنیکه‌لیلرنڭ ایجادیدر.

فنیکه‌لیلرنڭ دینلری : فنیکه‌لیلر اجرام سماویه‌که طابنالر ایدی. مولوخ یعنی قویاش‌نی الڭ زور معبود بلوب ظالم وغدار عدایده‌لر، مرحمتنی جلب ایدوب شرندن قوتلمق ایچون انسان قربان ایده‌لر ایدی. مولوخ هیکلنیڭ آلدنده یانه‌طورغان اوچقه اوز بالاسنی صالوب یاندرمق ایڭ مقبول قربان صانالور ایدی.

فنیکه‌لیلر اوزلرینڭ فابریقلری، کسب و تجارتلری آرقه‌سنده ازمنهٔ قدیمه‌ده ایڭ زیاده‌بای ملت بولدیلر. بحرسیفد ساحلنده معمور شهرلر بنا ایتدیلر. و بوشهرلر اوزلرینه مخصوص بر رئیس برله اداره قلنسه‌ده خارجدن دشمان ظهورنده اوزلرینی مدافعه ایتمك ایچون متفق ایدیلر بو شهرلرنڭ ایڭ مهملری سیدون هم تیر شهرلری ایدی.

فنیکه‌لیلرنڭ بو درجه معموریت وثروت صاحبی بولمقلری کورشی قوملرینڭ فنیکه اوزرینه هجوملرینه سبب بولدی. اولا بابل حکمداری بختنصر هجوم ایدوب فنیکه‌نی ضبط ایتدی. تیر شهرینی تخریب ویغما ایتدی. بوندن صوڭ تیر شهرینڭ سکنه‌سی برآطه‌غه کوچوب یڭی بر شهر بنا ایتدیلر. بوشهرلر اولکیسندن زیاده معمور تجرتگاه بولغان ایدی. اسکندر ماکیدونی بونی تخریب ایتدیکندن فنیکه تجارتی مصرغه کوچدی فنیکه حکومتلریده منقرض بولدی.

قرطجه. — فنیکه‌لیلر تأسیس ایتکان مستملکاتدن ایڭ اهمیتلسی قرطجه بولدی.

بو مستملکات آفریقانـك بحر سفید ساحلنده حاضرکی تونس موقعنده ایدی. اوللری فنیکه کبی حکمدارلر طرفندن اداره قلنه ایدی. صوکره لری جمهوریت حالنه کروب قوتلی بر حکومت بولدی. اطرافنده بولغان قوملرنی تحت ادارهسنه آلدی. بحر سفیدنك نصف غربیسنی ضبط ایلدی. اسپانیا شبه جزیرهسی، قورسیقا، ساردنیا آطهلری قرطچه ادارهسنه کردی. نهایت قرطچه حکومتی سیجلیا آطهسنیده ضبط ایتمك فکرینه توشوب اوّلا یونان مستعمراتندن بولغان سیراگوزهلیلر برله صوکره، روماحکومتی برله محاربهلر ایتدی. بو محاربهلر اثناسنده هاملیقابارقه هم آنیبال اسمنده مقتدر قوماندانلر قرطچهغه زور شهرت بیرکانلر ایدی.

آنیبال اسپانیا شبه جزیرهسینی کاملا ضبط ایلهدکدن صکره پیرهنه، آلپ طاغلرندن اوتوب ایتالیا شبه جزیرهسنی کاملا ضبط ایتکان بواسهده قرطچه حکومتیده شول محاربهلر یوزندن محو ومنقرض بولدی.

آثوریه هم بابل

آثوریه هم بابل. ـ ارض کنعاننك شرق طرفنده فرات ودجله نهرلری آراسینه (میسوپوتامیا) یعنی ایکی نهر اراسی دیوب اسم بیرلگان ایدی. میسوپوتامیانك شمال طرفلرنده ارمنستانغه یقین یرلری طاغلق واورمانلق، جنوب طرفلری تیکزلکدر. بو قطعهنك شمالنده فرات ودجله شهرلرینك منبعلرینه یقین طاغلرغه یاوغان قارلر ارگان وقتلرده مذکور ایکی نهر طاشوب سواحلنده بولغان کوب یرلرنی صولادیغندن ایسکیدن بیرلی غایت منبت ومحصولدار قطعهلردن معدوددر.

ازمنهٔ قدیمهده بو یرلرنك شمالنده آثوریه حکومتی، جنوبنده بابل حکومتی بار ایدی. بابلنك سکنهٔ قدیمهسی نبط قومی ایدی. پایتختلری بولغان بابل شهرینی نوح علیه السلام احفادندن نمرود (*) بن کوش بن حام بنا ایتمش ایدی.

آثوریه دولتینك پایتختی بولغان نینوا شهرینی آثور بن سام نسلندن نینوا اسمنده بر حکمدار بنا ایتمش ایدی. بوندن اکلاشلدیغنه کوره آثور خلقی سام نسلندن،

(*) نمرود کلمهسی اصلده بر حکمدارنك اسمی بولسهده صوکرهلری بابل حکمدارلرینه عنوان بولوب قالمشدر بناء علیه نمرود کلمهسندن کوب اورنده بابل حکمداری دیمك مراد بولادر *

بابل خلقی خام نسلندن بولمق لازم کیلسه‌ده صوڭره بابل تاریخنده کورلگان کلدانیلرنڭ سام نسلندن بولغانلقلری آڭلاشلادر .

طوفان دوری اوز اقلاشقاچ انسانلر حق دیندن آیرلمشلر ، طاشدن هم آغاچدن پوتلر یاصاب طابنمغه باشلامشلر ایدی. شول وقتلرده نمرودلردن برسی تکبرلیك دعواسینه کرشوب تکرار طوفان وقوعنده التجا ایتمك ، همده اوزی ایچون انسانلردن یوغاری براورون حاضرلمك فکری برله برقله (باشنا) یاصاتا باشلاغان ایدی. حق تعالی‌نڭ امری برله بوقله‌نی یاصاوچیلرنڭ لسانلری آلشنوب بربرلرینه سوز آڭلاتمقدن عاجز قالدقلری جهتله قله انشاسنی ترك ایدوب هر طرفقه طارالدقلری همده شول وقعه‌دن صوڭره کرهٔ ارضده مختلف جنس انسانلر ، مختلف لسانلر ظهور ایتدیکی توراتده ذکر ایدله‌در . بابل تاریخنده کورلگان کلدانیلر شول وقعه‌دن صوڭره بابلده اورناشقان قوملر بولسه کرك .

کلدانیلر صابئی مذهبنده ایدیلر بونلرنی ایمانغه دعوت ایتمك ایچون ابراهیم علیه السلام مبعوث بولغان ایدی. لکن نمرود ایمان کیترمدی . نهایت ابراهیم علیه السلام ارض کنعان‌غه هجرت ایلدی.

آثوریه حکمدارلرندن نینوس کورشیلری بولغان کلدانیلرنی، همده مدیه وبلخ Бактрія اهالیسی‌نی تحت اطاعتنه آلوب قوتلی برحکومت تأسیس ایتکان ایدی (تقریباً قبل الهجرة ۲۵۵۰) صوڭره‌لری کلدانیلر برله مدیه‌لیلر متفقا عصیان ایدوب آثوریه حکمداری برله محاربه‌گه باشلادیلر آثوریه حکمداری سردانپال شجیعانا محاربه ایلدیکی حالده مملکتینی مدافعه‌دن عاجز قالغاچ خزینه‌سنده موجود آلتون، کموش ذی قیمت نرسه‌لری، خاتونلری، جاریه‌لری برله اوزینی اوتقه یاندرمشدر. بوندن صوڭره آثوریه‌ده سالمانسار سانجاریف اسملرنده مشهور حکمدارلر ظهور ایدوب کورشیلرنده بولغان قوملرگه غلبه ایتکان بولسه‌لرده سانجاریفدن صوڭره آثوریه حکومتی بابل والیسی نابوپولاسار برله محاربه ایدوب مغلوب بولدی. نهایت آثوریه حکومتی منقرض بولدی نابوپولاساردن صوڭره اوغلی بختنصر بابل حکمداری بولدی (ق هه ۱۲۲۶) بختنصر بابلده ظهور

ایتکان حکمدارلرنك الك مشهوریدر. بابل اطرافنده بولغان اقوامنی تحت اطاعتنه آلوب قوتلی بر حکومت تأسیس ایلدی. بنی اسرائیل برله محاربه‌لر ایدوب قدس شریفنی برنیچه کره خراب ایلدی. بنی اسرائیلنك عالملرینی، رئیسلرینی اسیر ایدوب بابلده حبس ایتدی. مصر حکمداری نحاو برله‌ده محاربه ایدوب غالب بولدی.

بختنصر فتوحاتندن باشقه اثرلری برله‌ده مشهوردر. بونك زماننده بابل شهری بیك زینتله‌ندرلدی زورایدی. بابل شهری بر مربع شکلنده ایدی. هر ضلعی یکرمی چاقرم اوزنلغنده بر استینا ایله احاطه قلندی داخلا دخی صنعی طاولر اوستنه باقچه‌لر یاصالدی. بوندن باشقه فرات ودجله نهرلرندن قناللر آچدردی. کوب بیرلر صولانا طورغان بولدی. ایگنچیلك ترقی ایتدی. بابل طرفلرنده یاغمورلر بولمیدر. ایگنچیلر اوزلرینك بیرلرین قازوب یاصاغان قناللر برله صولاب ایگن ایگه‌لر بختنصر زماننده کلدانیلر زراعت وتجارتده خیلی ترقی ایتمشلر ایدی. بابل شهری فنیکه برله هندستان آراسنده تجارتگاه بر شهر بولغان ایدی بو جهتله بابل بازارلرنده هر وقت اجنبیلر بولنور، هر تورلی مال آلنوب صاتلور ایدی.

بابل سکنه‌سی بیك قوپشی ایدی قوپشیلانوب یورمکدن بیك خوشلانالر ایدی. تعدد زوجات (کوب خاتون آلو) اصولی جاری ایدی. ایرلر اوزلری تلاکان قدر خاتون آلوغه اختیارلی ایدی.

کلدانیلر صابئی مذهبنده ایدیلر یعنی اجرام سماویه‌نی معبود اتخاذ ایتلر ایدی باش معبودلری قویاش بولوب بعل اسمنده یورته‌لر ایدی. قمر دخی ایکنچی درجه معبودلرندن بولوب (میلیته) دیلر ایدی. بابل کاهنلری هر وقت رصدخانه‌لرده اوطوروب اجرام سماویه‌نك حرکت واحوالنه دقت ایده‌لر، گویا آندن بر معنا چیقاروب استقبالدن خبر بیره‌لر ایدی. بو جهتله بابل کاهنلری علم هیئتنك اساسنی قوردیلر. اجرام سماویه‌نك وضعیت وحرکاتنی کسوف وخسوفنی ایك اوّل گلدانیلر کشف ایتدیلر بابلده قداق شکلنده اشارتلردن مرکب بر نوع یاز و بار ایدی. بختنصردن صوکره بابل حکومتی کوب دوام ایتمدی ایران حکمداری کی خسرو طرفندن استیلا ایدلدی (ق م ٥٣٨ ق ه ١١٦٠) بوندن صوك گلدانیلر استقلال کسب ایته آلمادیلر محو ومنقرض بولدیلر.

ایران وهندستان

- میسو پوتامیانڭ شرق طرفنده هندوس نهرینه قدر بولغان یرلرگه ایران دیلر ایسکیدن بیرلی بو یرلرده آریلر اوطورهلر ایدی. ایران اسمی آریلر مسکنی معناسنده بولغان آریان کلمه‌سندن اوزگارتلگان بولسه کیراك.

بو قطعه‌نڭ شرق شمالیسنده باقتیریلر شمال‌غربیسنده مدیه‌لیلر، غرب جنوبیسنده بصره کورفزی بویلرنده فارسیلر حکومت تشکیل ایدوب خیلی ترقی ایتکان بولسه‌لرده آثوریه حکمداری نینوسقه قارشی حکومتلرینی مدافعه ایده آلمیچه آثوریه حکمداریڭ بر ولایتی بولوب قالغانلر ایدی. آثوریه حکمداری ساردانپالدن صوڭره مدیه‌لیلر استقلال پیدا ایدوب حکومت قدیمه‌لرنی اعاده ایتدیلر. بوندن صوڭ مدیه‌لیلر ایچنده کی‌قباد، فرهاد، کی اخسار، آستیاغ اسملرنده حکمدارلر تاریخده مشهوردرلر.

کی‌قباد روسچه تاریخلرده Деіокъ دیه‌یازلمشدر. عدالت وحقانیت برله مشهور، عادی بر آدمدر. مدیه‌لیلر طرفندن حکمدار صایلاندیغی وقت اوزی ایچون پایتخت بولمق اوزره اکتبانه یعنی همدان شهرینی زور ایتوب زینتلندرمشدر. بونڭ زمانی بیك طنچلق برله اوزدی فرهاد زماننده فارس طرفلری استیلا ایدلدی. کی اخسار دخی مدیه‌لیلرنڭ سواری وپیاده عسکرلرینی بولکلرگه آیروب ترتیب وتنظیم ایلدی. ایراننڭ شمال طرفنده یعنی ترکستاندن ایران اوزرینه هجوم ایتکان اسکیت ترکلری برله محاربه‌لر ایدوب خیلی مظفریتلرگه نائل بولدی. اول وقتلرده اناطولینڭ غرب ساحلنده لیدیه حکومتی بار ایدی کی اخسار شول لیدیه حکمداری غالیات برله‌ده محاربه‌گه کرشکان ایدی. محاربه اثناسنده کسوف شمس واقع بولوب هر ایکی طرفنڭ عسکرینه قورقو توشدکندن محاربه ترك ایدلوب مصالحه ایدلمش، لیدیه حکومتی برله مدیه حکومتی آراسنده مناسبت ودوستلقینی آرتدرمق ایچون غالیاتنڭ قزینی کی اخسارنڭ اوغلی آستیاغغه تزویج ایدلمش ایدی. (هجرتدن اون ایکی عصر مقدم).

کی آخساردن صوك آستیاغ حکمدار بولغان ایدی بونك زماننده ایران حکومتی مدیه لیلردن چقوب فارسیلر اداره سینه کردی آستیاغ، مندانه اسملی قزینی فارسی بکلرندن قامبیزغه بیرگان ایدی شول مندانه نك اوغلی کی خسرو بتون فارسیلرنی تحت قوماندا سنه آلوب آستیاغ برله محاربه گه کرشدی محاربه نتیجه سنده آستیاغ اسیر بولوب مدیه حکومتی که خسرو طرفندن ضبط ایدلدی.

کی خسرو حکمدار بولوب آلغاچ اوتوز سنه قدر حکومت ایتمش مملکتنی کوندن کون زور ایتمشدر. لیدیه و بابل شهرلرینی فتح ایتدی، اول وقت لیدیه ده حکمدار قرهزوس، بابلده حکمدار بالتازار ایدی. بو وجهله کی خسرو اطه لردکزندن هندستانغه، بصره کورفزی ایله بحر محیط هندیدن بحر خزرگه قدر بولغان یرلرگه حکم ایتسه ده بونك برله گنه قناعتلانمینچه قفقازیه نی ده ضبط ایتمکچی بولدی.

اول وقت قفقازیه ده ماسکت ترکلری بار ایدی. حکمدارلری طومه ریس اسمنده برخاتون ایدی، کی خسرو شول طومه ریس برله بولغان محاربه ده تلف بولدی.

کی خسرودن صوکره کی کاوس حکمدار بولدی (قبل الهجره ۱۱۵۰) بودخی آتاسی کبی فتوحاتده دوام ایتوب مصرنیده فتح وضبط ایتدی. کی کاوس غایت ظالم وغدار بر حکمدار ایدی. مصرده هرتورلی وحشیلك وظلملر اجرا ایلدی اوزینك قزقرنداشلرینی تفریش ایتمك کبی دنائتکه ارتکاب ایتدی. برادرینی قتل ایتدی نهایت الامر اوزقلیچندن اوزی یارالانوب تلف بولدی (ق ه ۱۱٤٤).

کی کاوسدن صوکره برنچی داره حکمدار انتخاب قلندی. برنچی داره قره دکزنك شمال طرفلرنده بولغان اسکیتلرنی تحت اطاعتنه آلمق، یونانستاننی ضبط ایتمك فکرینه توشوب لزومسز محاربه لرگه کرشدیگندن فارس حکومتی ضعیفلانوش، تحت اداره سنده بولغان ولایتلر بر بر استقلال ایتمگه باشلامش ایدی. دارانك خلفلری دخی یونانیلر برله محاربه ایدوب حکومتلرینی بیك قارشیلق ایچنده اوزدردیلر. بو وجهله ایران حکومتی کوندن کون انقراضغه یاقنلشه ایدی. نهایت هجرتدن ۹۰۲ سنه مقدم اوچنچی دارهنك زماننده ایران مملکتی اسکندر ماکدونی اداره سنه کروب فارس دولتی منقرض بولدی.

ایرانیلرنڭ مذهبی هرمز، اهرمان اسملرنده ایکی الهنڭ وجودینه ایرانیلر اعتقاد ایده‌لر ایدی. هرمزنی ایذگولك یاراتوچی اهرماننی یاوزلق یاراتوچی دیوب اویلیلر ایدی. هرمزنڭ یاننده فرشته‌لر اهرماننڭ یاننده شیطان نوعندن مخلوقلر بولوب ایکی معبود دائما محاربه ایدوب طورالر، بر وقت هرمز اهرمانغه غلبه ایده چکده عالمده بوزوقلق یاوزلق بتوب سعادت وطنچلق زمانی کیله‌سینه اشانالر ایدی. هرمز ایله اهرماننڭ وقنده هر ایکیسنه‌ده حاکم بولغان بر خالقنڭ وجودینی‌ده تصدیق ایده‌لر ایدی. بومذهبنڭ مؤسیسی زردشت Зароастаръ اسمنده بر حکیمدر. ایرانیلر بو آدمنی پیغمبر دیوب بله‌لر ایدی. مذهبلرینڭ اساسی مذکور حکیمنڭ (زنده اوستا) نام مجموعه‌سنده یازلمشدر. فقط صوڭره‌لری ایرانیلر قاشنده اوت معبود طانلوب آتشپرستلك مذهبی انتشار ایتدی.

هندیلر — هندوس نهری، همالایا طاغلری، بنغاله کورفزی آراسنده بولغان برلرگه هندستان دیرلر. ازمنهٔ قدیمه‌ده بو یرلر خام نسلندن بولغان انسانلر ایله مسکون ایمش. صوڭره‌لری ایرانده ساکن آریلرنڭ بر قسمی هندوس نهرینی اوتوب پنجاب قطعه‌سنه اورناشدقلرندن آریلرنڭ شول فرقه‌سنه هندیلر اسمی بیرلگان ایدی. کوب وقتلر اوزغاچ شول هندیلر خام بالالرینه غلبه ایدوب بتون هندستان قطعه‌سنی ضبط ایتدیلر.

هندیلر قوتلی بر حکومت تأسیس ایتمدیلر. اوفاق اوفاق حکومتلرگه بولنگانلر ایدی هندیلر بو حکومتلرینه راجالق دیلر ایدی.

هندیلر دورت صنفقه آیرلمشلر ایدی برنچی صنف کاهنلر یاخود براهمنلر. ایکنچی صنف عسکرلر، اوچنچی صنف صناعت صاحبلری، دوردنچی صنف اسیرلر ایدی. بر صنفدن بولغان انسانلر باشقه صنفلر برله اختلاط ایتمزلر ایدی. اولگی اوچ صنف آریلردن بولوب اسراصنفی هندستان‌نڭ سکنه قدیمه‌سی بولغان خام نسلندن ایدی. آریلر هندستاننی ضبط ایتدکلری وقت اسیر بولوب قالغانلر ایدی. بونلردن باشقه آریلرغه مغلوب واسیر بولوب قالغان پاری صنفی بار ایدی.

لکن بونلر انساندن صانالمی ایدی هند کاهنلری اوزلرینی باش معبودلری بولغان براهمانڭ باشندن، عسکر صنفی قوللرندن، صناعت صاحبلری بالطرلرندن، اسرا دخی آیاقلرندن مخلوق بولدیغنی دعوا ایته‌لر ایدی .

هندیلر باشلیچه براهمه ، ویشنو ، سیوا اسملرنده اوچ معبودنڭ وجودنه اینانورلر ایدی. براهمانی خالق عالم ظن ایده‌لر، بونڭ نامنه ٤ باشلی ٤ قوللی صنم یاصاب طابنالر ایدی. ویشنو انسانلرنڭ فائده‌سنه بولغان نرسه‌لرنی خلق ایده، انسان قیافتنه کروب محتاج بولغان انسانلرنڭ یاردمنه یتشه دیوب بله‌لر ایدی. سیوانی یاوزلقلرنڭ باشی دنیاده بولغان نرسه‌لرنی خراب ایدوچی دیوب اعتقاد ایته‌لر ایدی .

هندیلرنڭ بو معبودلردن باشقه ایکنجی واوچنچی درجه‌لرده دخی معبودلری بار ایدی. عادی نباتات وحیواناتقه ده طابنالر ایدی. بویله متعدد معبوداتخاذ قلنغان مذهبکه فیتشیزم دیلر. هندیلرنڭ اعتقادنچه انسان اولگاچ روحی کوب زمانلر نباتات وحیوانات هم یلدزلرغه کوچوب یوروب گناهلرندن آرولانغاچ قنه براهمه‌غه باروب برلشور ایمش. هندیلرنڭ بو اعتقادلری همده اصول عبادتلری (و ه د ا) اسمنده بر مجموعه‌ده سانسکریت لساننده یازلمشدر.

میلادعیسی علیه السلامدن بش آلتی عصر قدر مقدم بودد ا اسمنده بر حکیم ظهور ایدوب باشقه بر مذهب تأسیس ایلادی. بوددا بر حکمدارنڭ ولی عهدی ناسلیدنیگی ایدی اوز اختیاری بر له سراینی ترك ایتمش، برهمان تارك دنیالری یانینه باروب آنلرده بولغان علوم وحکمتنی تحصیل ایله دیکد نصوڭ اوزینه باشقه بر مذهب چقارمشدر. بوددا وعظلرنده اهالینڭ صنفلرغه تقسیمنی رد ایدوب مساوات کامله توصیه ایته ایدی. تحمل، شفقت، مرحمت کبی صفات ممدوحهٔ انسانیه برله متصف بولورغه قوشه ایدی. بوددا مذهبی آز زمانده هندستانغه طارالغان بولسه‌ده کاهنلر اوزلرینڭ باشقه صنفلرغه اوستون بولولرینی یوغالتماق ایچون اهالینی بوداهیلرغه قارشو قوتورتوب قیام ایتدردیلر. بو وجهله اوز آرالرنده محاربه‌لر آچلوب بوداهیلر مغلوب بولدقلرندن تیبت وچین طرفلرینه هجرت ایتمشلر، مذهبلرینی اول طرفلرده نشر ایتمشلر ایدی. صوڭره‌لری بوددا مذهبنڭ احکام اصلیه‌سی بیك زیاده اوزگرتلمشدر.

یافث بن نوح احفادی

طوفاندن صوڭ یافث بن نوح آسیای وسطی‌ده کائن ام دریا (*) نهری بویلرینه اوطورمش ایدی. صوڭره‌لری یافثڭ بالالری کوبایوب ترك، قطای، چونغار، منجور اسملری برله برنیچه فرقه‌غه آیرلمشلر، آسیا قطعه‌سینڭ وسط شمال هم شرق طرفلرینه طارالمشلردر.

ترکلر.- ترکلرناڭ اصل وطنی تیانشان، آلانو طاغلری آراسنده اسسی کول صولری ایدی بو یرلرده حکومت تأسیس ایتکان ترکلر آز وقتده کوبایوب بتون ماوراء النهر وبحر خزر اطرافینی ضبط ایلدکدن صوکره ۋولغا نهری بویلرینه قدر طارالمشلردر. شول یرلرده ترك حکمدارلرندن النجه خانڭ مغول، تاتار اسملرنده ایکی اوغلی بولوب مغول بالالری التای وسایانسکی طاغلرینڭ جنوب طرفلرنده اوطورمش، تاتار بالالری دخی آسیانڭ نصف شمالیسنده یابلونوی اورال طاغلری آراسنده اورناشمش ایدی.

هجرتدن ٣٤ عصر مقدم مغوللر آراسنده اوغوزخان ظهور ایندی بو اوغوزخان بتون ترك اقوامنی بر اداره‌گه جییوب هندستان وایران داخل بولغان حالده بتون آسیا قطعه‌سنی فتح وضبط ایتمش ایدی اوغوزخاندن صوکره حکومتی بر آز وقت بالالری اداره‌سنده قالسه‌ده کوب دوام ایتمدی منقرض بولدی بوندن صوکره ترکلر وقت وقت جمعیتلر تشکیل ایدوب کورشیلری بولغان ایران وهندستان طرفلرینه هم چین ممالکینه هجوم ایتسه‌لرده رئیسلری وفات بولغاچ ینه پریشان بر حالده قالوب کوچبه وعشیرت حالنده یاشیلر ایدی.

چین (قطای) چین خلقی اولادیافثدندرلراوزلرینڭ ادعالرینه نظرا چینلیلرنڭ بالالری هجرتدن اوتوز آلتی عصر الیك غرب طرفندن کیلوب هوانغهو وکیانغ نهرلری آراسنده بولغان اورمانلرنی یاندروب حیوانات وحشیه‌لرنی قاچروب شهرلر بنا ایتکانلر زراعت برله ترکلك قلمغه باشلاغانلر ایمش.

چینلیلر مدنیت‌ده ایڭ ایسکی برقومدر. چینده مدنیت بیك ایسکی زمانلردن

(*) امودریا نهری

بیرلی بولسه ده بونلرنڭ مدنیت قدیمه سندن، باشقه قوملرنڭ استفاده سی بیك آز بولدی. اوزلرینڭ مدنیت جدیدڭدن فائڭ کوره آلمدیلر چونکه چینلیلر هیچ بر قوم برله اختلاط ایتمز، دائما اوز حاللرنده یاشیلر ایدی. ذاتاً چین قطعه‌سی شرق طرفندن بحر محیط کبیر. غرب طرفندن دخی بیوك طاغلر، واسع چوللر برله محدود ایدی شمال طرفلرندن مغول وتاتار هجوملرینی منع ایچون اوچیوز میل اوزنلغنڭ بر سد بنا ایدلمش ایدی. چین مملکتی سکنه‌سنی هیچ بر شیگه محتاج ایتمیه‌جك قدر منبت و محصولدار بولدقدن باشقه دشمان هجومندن دخی امین ایدی. شول سببدن چینلیلر باشقه قوملر ایله اختلاط ایتمدیلر.

چینڭ ایلك اول (فوهی) اسمنڭ بر آدم حکومت تأسیس ایدوب قانون وضع ایتمش، وحدانیت الهیه اساسی اوزرینه بر مذهب تأسیس ایتکان ایمش. بر آز وقتلر اوزغاچ بونڭ مذهبی ترك ایدلوب بودا وقونفوچیئوس مذهبلری قبول ایدلمشدر.

هجرت نبویه دن اون بر عصر مقدم قونفوچیئوس اسمنڭ بر حکیم ظهور ایدوب بر مذهب تأسیس ایلادی قونفوچیئوسنڭ فکرنجه اوزلرینڭ سلفلری (قارت بابالری) بیك طوغری فکرلی کشیلر بولوب صوڭغی آدملرنڭ آنلر درجه‌سینه یتمك احتماللری یوق ایمش. بونڭ ایچون قونفوچیئوس ایسکی چینلیلرنڭ اشلرینی ماقطاب، آنلرنڭ اخلاق وعادتلرندن آیرلماقنی توصیه ایدوب رساله وکتابلر یازدی قونفوچیئوسنڭ بو اثرلری نظام وقانون حکمنه کروب چینلیلر هیچ بر اشلرنڭ بابالرینڭ اصول وعادتلرندن آیرلمادیلر. قونفوچیئوس مذهبینڭ اساسی حکمدارلرغه وهم سلفلرینه حرمت ورعایت ایتمکدن عبارت بولوب کوکنی دنیانڭ خالقی دیوب اشانمقدر.

چین ممالکی اسکیدن بیرلی ادارهٔ مستقله صورتنده اداره قلنه ایدی. حکمدارینه بوغدی‌خان دیلر. چینلیلر بوغدی‌خان بولغان آدمنی کوکنڭ اوغلی. بتون چینلیلرنڭ آتاسی بلوب معبودلر درجه‌سنده طوتالر. چینلیلر اوزلرینڭ مدنیتلری برله بیك زیاده افتخار ایده‌لر، اوزلرینی مدنیت جهتینڭ دنیانڭ برنچی قومی صانیلر، فی الواقع چینلیلر پوصله (کامپاس)، داری (پورچ) هم

کتاب باصمق اصولینی آوروپالیلردن کوب الیك ایجاد ایتدیلر . فقط بونلردن استفاده ایده آلمیلر بونلر ایجاد ایلدیکلری پوصلهدن فائدهلانوب کمهلر یورته آلمادقلری کبی دارینی دخی فشنك (فیؤرك) یاصاودن باشقه براشه استعمال ایتمدیلر .

چینلیلرنك کتاب باصولری ده بوکونکی تیپوغرافیهلرده باصلغان کبی توگل هرکلمه ایچون آیرم آیرم کیسلگان آغاچ قالبلر استعمال ایدهلر ایدی. بو اصول برله کتاب باصمق بیك مشقتلی بولغانلقدن چینلیلرنك کتاب باصو اصوللرندن علوم وفنوننك ترقیسنه فایده بولمادی .

مصریلر

مصر حکومتی آفریقا قطعهسنك شمال شرقیسنده نیل نهری بوینده بولوب ازمنهٔ قدیمهده مدنیتی برله مشهور حکومتلردن صانالمشدر . مصر قطعهسی اوچ قسمگه بولنه: نیل نهرنك منصبلرینه مصر سفلی، بونك جنوب طرفلرینه مصر وسطی، بوندنده جنوبکهراك مصر علیا دیلر .

بعض مورخلرنك روایتنه بناً مصرده ایك اوّل مصرایم بن کنعان بن خام حکومت تأسیس ایتمشدر . مصرلیلرده هندیلر کبی بر نیچه صنفکه آیرلمشلر ایدی. مصر حکومتی اوّللری کاهنلر ادارهسنده ایمش لکن مصر اوزرینه سودانیلر هجوم ایتمکه باشلادقلرنده کاهنلر مملکتنی محافظهدن عاجز قالدقلری جهتله عسکر صنفندن منس نی حکمدار انتخاب ایتمشلردر (ق ه. ٤٢ عصر) .

الگیراك مصر سفلی یوق ایدی. مصر وسطی بتاقلق بر حالده ایدی منس شول بتاقلقنی قورتدرمش اوزینه پایتخت بولمق ایچون منفیس شهرینی بنا ایتدرمشدر . کاهنلر زماننده مقر حکومت مصر علیاده کائن (تب) شهری ایدی .

منس برله باشلاغان مصر حکومتنده اوتوزدن زیاده سلالهدن حکمدارلر کیلوب بیك کوب اثرلر قالدردیلر . اوچنچی سلاله حکمدارلرندن (تزوستریس) زماننده هیهروغلیف یازوسی ایجاد قیلندی بو یازو حاضرگی یازولر کبی حروفاتدن مرکب توگل بلکه حیوانات شکللرندن مرکب بولوب اوگرنمك غایت مشکلدر .

بوندن صوڭغی سلالەلردن کیلگان حکمدارلر دخی اهرام[1]، مریس کولی[2]، لابیرینت سرایی[3]، سفینکس[4]، ممنون هیکلی[5] وسائره کبی اثرلر قالدرمشلردر.

١٣نچی سلالەدورینەقدر مصر تاریخندە مهم وقعەلر یوقدر. شول دوردەیعنی هجرت نبویەدن ٢٦ عصر قدر مقدم مصر اوزرینە عربستان وسوریەطرفلرندن بدوی برقوم هجوم ایتمش ایدی. مصریلر بونلرغە هیکسوس دیرلر ایدی. هیکسوسلر مصر وسطی وسفلی نی ضبط ایدوب مصر قطعەسنك ٤٠٠ سنەقدر قالمشلردر بو وقتلردە مصر فرعونلری مصر علیادە تب شهرنك حکومت ایتەلر ایدی. بو وقتلردە هیکسوسلر برلە مصر علیا فرعونلری آراسنك محاربە دوام ایتمشدر. نهایت اون سکزنچی سلالە حکمدارلرینك برنچی سی بولغان آموزیس هیکسوسلرنی مصردن چقارمغە موفق بولدی. بوندن صوڭرە مصر حکمدارلری نوبە، سودان قطعەلرندن باشقە آسیا قطعەسندن دەکوب یرلر ضبط ایلدیکلرندن مصر حکومتی بیك زور ایدی. مصر حکمدارلری آراسندەکرك فتوحاتی وکرك آثاری جهتندن ایك مشهوری اون طقوزنچی سلالە حکمدارلرندن رامزەس یاکە بیوك سزوستریس‌در. بونك زماننده سوریه. آثوریه، ایران هم هندستان قطعەلریدە مصرغە الحاق قلنغان ایمش.

---

١) اهرام — قاعدەسی دورت ضلعلی، یوقاری طوغری اوچلانوب منکان جسیم بنالردر. بونلرنك ایك زورسی یتمش ساژین بیوکلکدە. بوبنالرنی فرعونلر اوزلرینك مومیەلرینی قویدرمق ایچون بنا ایتدرمشلر ایدی. مصریلر اولکلربنی دفن ایتمزلر ایدی. میتنك ایچنی ارچوب تنینی مخصوص اجزالر برلە قورتقاندن صوك کیندرگە اوراب طاغ اوزرنك رطوبتسز مغارەلرگە قویالر ایدی. بووجهلە چرومکدن محافظە قیلنغان میتلرگە مومیە دیلر.

٢) مریس کولی. — نیل نهری طاشقان وقتلردە صو آلوب قالوب زراعت ایچون لازم بولغان یرلرنی صولامق ایچون یاصالغان برکولدر.

٣) لابیرینت سرابی. — یرآستندە (٣٠٠٠) بولمەلی غایت جسیم برسرایدر. مصریلر معبودلرین شول سرایغە دفن ایدەلر ایمش همك متهمنك عیبلی ویاعیبسز بولدیغنی آڭلامق ایچون شول سرایغە کرتوب یبارەلر ایمش متهم چیقارغە یول طاپمینچە شوندە قالسە عیبنە کورە جزا کورگان بولا، اگردە چیغا آلسە عیبسزلکنە حکم ایدلە ایمش.

٤) سفینکس. — سرایلر ومعبدلر یانندە وجودی آرسلان، باشی انسان شکلندە طاشدن یاصالغان غایت جسیم هیکللرگە سفینکس دیلر بونلردن باشقە هرتورلی انسان هیکللری، هیەروغلیف یازولی طاشلر دخی مصریلردن قالمش مهم اثرلوندندر.

٥) ممنون هیکلی. — عجائب سبعهٔ عالمدن معدود برهیکلدر. بوهیکل قویاش چقغان وقتدە اوزلکندن بر طاوش چیقارر ایمش.

یوسف علیه السلام مذکور هیکسوس حکمدارلرینڭ وزیری بولوب بنی اسرائیل هیکسوسلر زماننده مصرغه هجرت ایتکان ایدی. لکن بونلر هیکسوسلر برله برابر چیقمادیلر دخی بر مدت مصرده قالدیلر بیوك سز وستریس نڭ خلفلرندن آمینوفیس زماننده موسی علیه السلام مبعوث بولوب بنی اسرائیل نی مصردن چیقارمشدر (ق ه ۲۲).

صوڭره لری مصر حکومتی ضعیفلندی. مصر مملکتینی اون ایکی قوماندان اوز آرالرنده تقسیم ایدوب اداره قیلمغه باشلادیلر. بو اون ایکی قوماندان اوللری متفق بولوب اتفاقلرینه بر یادکار بولمق ایچون لابیرینت سراینی بنا ایتمشلر ایدی. لکن بونلرنڭ اتفاقلری کوب دوام ایتمدی پسامتیخ باشقه لرینه غلبه ایدوب حکومتنی ضبط ایلدی (ق ه. ۱۲۷۲)

پسامتیخ اداره سنده بولغان یرلر اوللری مصر سفلی دن عبارت ایدی صوڭره لری دڭزدن چقغان یونانیلرنڭ یاردمی برله باشقه قوماندانلرغه غلبه ایدوب تکمیل مصر قطعه سی نی ضبط ایلدی. بو زمانغه قدر مصریلر اجنبیلر برله اختلاط ایتمزلر مملکتلرینه هیچ بر اجنبی کرتمزلر ایدی. پسامتیخ یونانیلرنی عسکرلکده استخدام ایلدیکی کبی یونان تاجرلرینڭ مصرغه کروب سودا قلولرینه ده رخصت بیردی همده یونانیلردن مکتب معلملری تعیین ایلدی. پسامتیخنڭ بو معامله سی مصر قانونینه مخالف ایدی بوڭا راضی بولمغان آدملرده بار ایدی. بو جهتله کاهن وعسکر صنفلرندن ایکی یوزمڭ قدر کشی وطنلرینی ترك ایدوب نوبه طرفلرینه هجرت ایتدیلر.

پسامتیخنڭ اوغلی نخاو دخی تجارت وکیمه چیلکنی حمایه ایده ایدی. فنیکه کیمه چیلری بو نخاو زماننده بحر احمردن کیلوب سبته بوغازندن قایتوب کرمشلر ایدی. نخاو بابل حکمداری بخت نصرنڭ عصرداشیدر. نخاو آسیا قطعه سنه چقوب فرات نهرینه قدر بولغان یرلرنی ضبط ایلدیکی حالده بخت‌نصرغه مغلوب بولوب مصرغه رجعت ایتمکه مجبور بولدی.

پسامتیخ سلاله سندن کیلکان حکمدارلر اجنبیلرنی حمایه ایلدیکلری جهتله مصریلر اوزلرندن راضی توکللر ایدی. حکومتنی بو سلاله دن آلمق ایچون بر فرصت کوته لر ایدی نخاونڭ ایکینچی خلفی زماننده بو فرصت طوغری

کیلوب اماسیس اسمنده بر عسکرنی حکمدار اعلان ایلدیلر (ق. م. ۵۶۹) اماسیس یکرمی یدنچی سلاله‌نڭ رئیسیدر. غایت عادل. مدبر، اغلاق حمیده صاحبی بر حکمدار ایدی بو دخی سلفلری کبی تجارتنی حمایه ایدر ایدی بونڭ زماننده مصر حکومتی فوق‌العاده انتظام کسب ایتمشدر. آماسیس فرعون سلاله‌سنه منسوب بولمادیغندن بعض آدملر لایقی وجهله رعایه ایتمزلر ایدی بوجهتله آماسیس اوزی یوونا طورغان آلتون طاسینی بوزدروب اهالینڭ ایڭ زیاده حرمت ورعایت ایلدیکی معبودلرینی یاصاتوب عبادات خانه‌گه قویدرمش، اهالی دخی متشکرانه طابنمشلردر. بونڭ اوزرینه آماسیس اهالینی جمع ایدوب «ای جماعت بوقدر حرمت وتعظیم ایلدیکڭز بو معبود بر نیچه کون اول بر طاس ایدی. بنم حالمنی‌ده بوڭا قیاس ایدیڭز. اوللری بن عادی بر آدم بولسامده حاضرده سزنڭ حکمدار وپادشاهڭز بولدم سز دخی بولندیغم مقامغه مخصوص احترامده قصور ایتمه‌ڭز» دیمش ایدی. بوندن صوڭ مصریلر اماسیسقه قارشی حرمت ورعایتده قصور ایتمدیلر.

آماسیس مملکتینی داخلا حسن اداره ایلدیکی کبی خارجاً دخی عصرداشلری بولغان حکمدارغه هدیه‌لر بیروب دوستلقلرینی جلب ایتمش ایدی. بونڭ زماننده ایرانده حکمدار کیخسرو ایدی. بوڭا دخی بر کوز طبیبی بیروب مناسبت حاصل ایتمش ایدی.

آماسیسدن صوڭره اوغلی پسامینت حکمدار بولدی. بونڭ زماننده مصرنی ایران حکمداری کاوس (قامبیز) ضبط ایلدی (ق. م. ۵۲۵) پسامینت غایت صبرلی بر آدم ایدی ایرانیلر طرفندن هر تورلی جفا وحقارتلرکه دوچار بولغان حالده اصلا توسینی بوزمادی. بوندن صوڭ مصر ایراننڭ بر ولایتی بولوب قالدی.

مدنیت ومذهب - مصرده رسماً حکمدار بولسه‌ده قوت ونفوذ کاهنلر قولنده ایدی. کاهنلرنڭ موافقتندن باشقه فرعونلر هیچ بر اش قیلمزلر ایدی. علم ومعارف کاهنلرغه مخصوص ایدی. مصریلردن قالغان اثرلردن فن معماری وهندسه‌نڭ مصرده خیلی ترقی ایتکانلکی آڭلاشلادر. علم طب هم بیك معتبر ایدی. مصریلر هر خسته‌لقنڭ منبعی مأکولات ومشروبات دیو بلوب بو

,,ادریسف، علییف وشریکلری“

نك تجارتخانه‌سی

قزان‌ده

مسلمان بازارنده تارگاۋی پرومیشلیوننی پادۋوریه‌ده

اوفاده

آلیکساندروۋسکی هم مالوکازانسکی اوراملرینك چاتنده.

کیبتلرمزده هرفندن درس ومکتب کتابلری ویازو اسبابلری صاتلمقده‌در.

آدریس :

Казань. | Уфа. } Т-му Д-му ,,Идрисовъ, Галеевъ и К°“